

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені Ігоря Сікорського»
ФАКУЛЬТЕТ ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ

Кафедра системного програмування та спеціалізованих
комп'ютерних систем

Лабораторна робота №1

з дисципліни: «Бази даних і засоби управління»

Тема: «Проектування бази даних та ознайомлення з базовими операціями
СУБД PostgreSQL»

Виконав: студент групи КВ-13
Шпилька І.В.
Перевірив: Петрашенко А.В.

Київ-2023

Лабораторна робота № 1.

Проектування бази даних та ознайомлення з базовими операціями СУБД PostgreSQL

Метою роботи є здобуття вмінь проектування бази даних та практичних навичок створення реляційних баз даних за допомогою PostgreSQL.

Завдання роботи полягає у наступному:

1. Розробити модель «сутність-зв'язок» предметної галузі, обраної студентом самостійно, відповідно до пункту «Вимоги до ER-моделі».
2. Перетворити розроблену модель у схему бази даних (таблиці) PostgreSQL.
3. Виконати нормалізацію схеми бази даних до третьої нормальної форми (3НФ).
4. Ознайомитись із інструментарієм PostgreSQL та pgAdmin 4 та внести декілька рядків даних у кожен з таблиць засобами pgAdmin 4.

Вимоги до ER-моделі

1. Сутності моделі предметної галузі мають містити зв'язки типу 1:N або N:M.
2. Кількість сутностей у моделі – 3-4. Кількість атрибутів у кожній сутності: від двох до п'яти.
3. Передбачити наявність зв'язку з атрибутом.
4. Для побудови ER-діаграм використовувати одну із нотацій: Чена, “Пташиної лапки (Crow's foot)”, UML.

Вимоги до інструментарію

1. Створення ER-діаграм: Google Docs (Drawing) або <https://www.draw.io/> або <https://www.lucidchart.com>
2. Середовище для створення таблиць відлагодження SQL-запитів до бази даних – pgAdmin 4.
3. СУБД - PostgreSQL 13-15 (<https://www.postgresql.org/download/>).

Вимоги до оформлення лабораторної роботи у електронному вигляді

Опис лабораторної роботи, створеної за допомогою сервісу Google Docs і розміщеної у Google Classroom включає: назву лабораторної роботи, варіант студента (опис обраної предметної галузі), посилання на репозиторій Github, контакт студента в Телеграм та вимоги до звітування щодо пунктів 1-4 завдання, які наведено нижче:

У звіті щодо пункту №1 завдання має бути:

- перелік сутностей з описом їх призначення;
- графічний файл розробленої моделі «сутність-зв'язок»;
- назва нотації.

У звіті щодо пункту №2 завдання має бути:

- опис процесу перетворення (наприклад, “сутність А було перетворено у таблицю А, а зв'язок R (M:N) зумовив появу додаткової таблиці R1 тощо);
- схему бази даних у графічному вигляді з **назвами таблиць (!) та зв'язками між ними, а також необхідно намалювати перетворену ER-діаграму у ТАБЛИЦІ БД! Це означає, що тут не може бути зв'язку N:M, мають бути позначені первинні та зовнішні ключі, обмеження NOT NULL та UNIQUE і внести типи даних атрибутів.**

У звіті щодо пункту №3 завдання має бути:

- пояснення (**обґрунтування!**) щодо відповідності схеми бази даних нормальним формам НФ1, НФ2 та НФ3. Пояснення **полягає у наведенні функціональних залежностей**, що демонструють висновки. У випадку невідповідності надати опис необхідних змін у схемі;
- У випадку проведення змін у схемі бази даних надати оновлену версію схеми, інакше - не наводити схему.

У звіті щодо пункту №4 завдання має бути:

- навести копії екрану з pgAdmin4, що відображають назви, типи та обмеження на стовпці (доступне у закладці “Columns” та “Constraints” властивостей “Properties” таблиць дерева об'єктів у pgAdmin4);
- навести копії екрану з pgAdmin4, що відображають вміст таблиць бази даних у PostgreSQL. Таблиці на зображенні обов'язково **повинні мати назву!**

Опис предметної галузі

Обрана предметна галузь – «Платформа для зберігання історій хвороб пацієнтів». Були створені наступні сутності:

1. hospital:

Призначення: має інформацію про лікарню, у якій працюють лікарі.

Атрибути: hospital_id (ідентифікатор лікарні), hospital_name (назва лікарні).

2. doctor:

Призначення: має інформацію про лікаря, що працює у лікарні та займається лікуванням пацієнтів.

Атрибути: doctor_id (ідентифікаційний номер лікаря), doctor_full_name (повне ім'я лікаря), doctor_specialization (інформація про спеціальність лікаря)

3. patient:

Призначення: представляє інформацію про пацієнтів, що страждають від хвороб та проходять лікування під наглядом лікарів.

Атрибути: patient_id (ідентифікаційний номер пацієнта), patient_full_name (ім'я пацієнта), date_of_hospitalization (дата госпіталізації), date_of_discharge (дата виписки із лікарні)

4. illness:

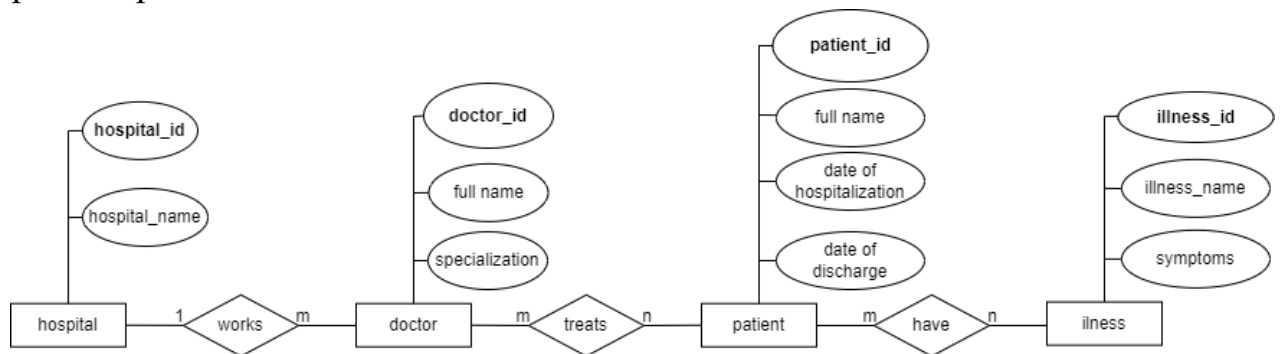
Призначення: Містить інформацію про хворобу, від якої страждає пацієнт.

Атрибути: illness_id (ідентифікатор хвороби), illness_name (назва хвороби), symptoms (симптоми)

Зв'язки:

1. У лікарні може працювати багато лікарів, але кожен лікар працює лише в одній лікарні (1:M – doctor:hospital)
2. У кожного пацієнта може бути багато лікарів, що за ним доглядають, та у кожного лікаря – багато пацієнтів (N:M – patient:doctor)
3. Кожен пацієнт може мати багато хвороб, і кожна хвороба може бути у багатьох пацієнтів (M:N – illness:patient)

ER-діаграма предметної області «Платформа для зберігання історій хвороб пацієнтів», побудована відповідно до норм «Нотації Чена» за допомогою редактора draw.io:

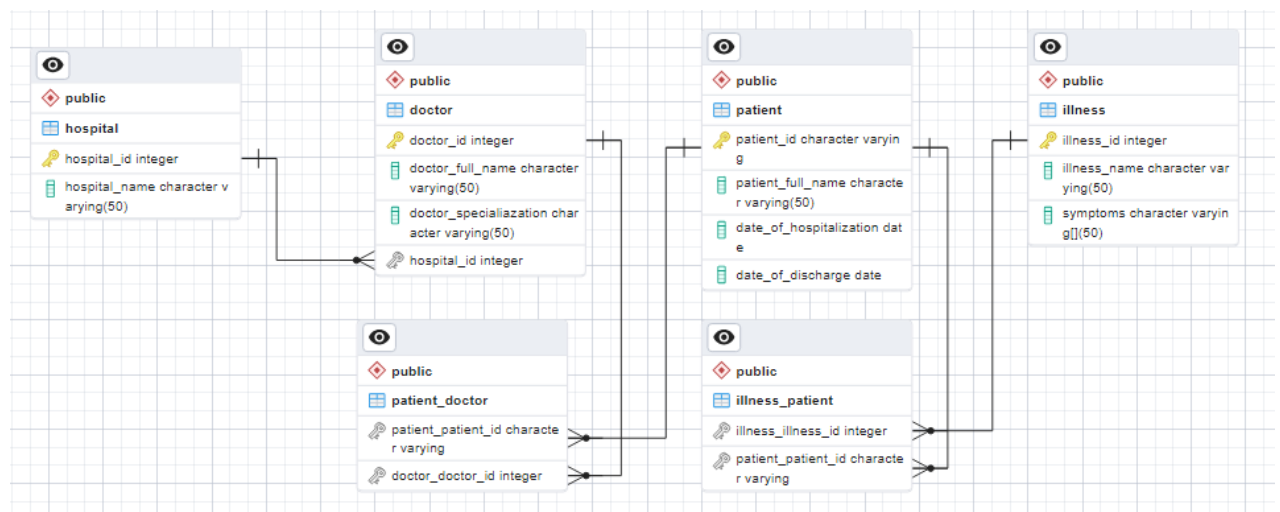

Процес перетворення

Зв'язок між patient та doctor (зв'язок N:M) потребував утворення таблиці «patient_doctor» для збереження інформації про те, який лікар доглядає за пацієнтом.

Зв'язок між illness та patient (зв'язок N:M) потребував утворення таблиці «illness_patient» для збереження інформації про те, від якої хвороби страждає пацієнт.

Логічна модель БД « Платформа для зберігання історій хвороб пацієнтів»:

Модель побудована за допомогою утиліти pgAdmin4

Відповідність нормальним формам

1. Схема відповідає 1НФ, оскільки:

- Кожна таблиця має Primary key та мінімальний набір атрибутів, які ідентифікують запис;
- Кожен із атрибутів має лише одне значення, а не множину значень.

Наприклад, заповнивши таблицю `illness` із атрибутами: `illness_id`, `illness_name`, `symptoms`, – відповідними значеннями: 2, коронавірус, лихоманка, – зможемо побачити, що для кожного поля передбачається лише один елемент у комірці, тобто дані елементи є атомарними. Аналогічно – для інших сутностей.

2. Схема відповідає 2НФ, оскільки:

- Схема відповідає 1НФ;
- Кожен не ключовий атрибут функціонально залежить від основного атрибуту.

Приклад: У таблиці «`doctor`» атрибути `doctor_id`, `doctor_full_name`, `doctor_specialization`, і `hospital_id` повністю залежать від `doctor_id`, який є первинним ключем.

3. Схема відповідає 3НФ, оскільки:

- Схема відповідає вимогам 2НФ;
- Дані в таблиці залежать лише від основного ключа

Наприклад, у сутності «`patient`» є такі атрибути: `patient_id`, `patient_full_name`, `date_of_hospitalization`, `date_of_discharge`. Ключовим серед них є саме `patient_id`, а не ключові атрибути залежать від нього(імена, дата госпіталізація та дата виписки може повторюватися у різних пацієнтів).

Таким чином, утворюються наступні функціональні залежності:

patient_id → patient_full_name

patient_id → date_of_hospitalization

patient_id → date_of_discharge

Скріни з pgAdmin4

▼ Tables (6)	
> doctor	
> hospital	
> illness	
> illness_patient	
> patient	
> patient_doctor	
▼ doctor	▼ hospital
▼ Columns (4)	▼ Columns (2)
doctor_id	hospital_id
doctor_full_name	hospital_name
doctor_specialization	▼ Constraints (1)
hospital_id	hospital_pkey
▼ Constraints (2)	
doctor_hospital_id_fkey	
doctor_pkey	
▼ illness	▼ illness_patient
▼ Columns (3)	▼ Columns (2)
illness_id	illness_illness_id
illness_name	patient_patient_id
symptoms	▼ Constraints (2)
▼ Constraints (1)	illness_patient_illness_illness_id_fkey
illness_pkey	illness_patient_patient_patient_id_fkey
▼ patient	▼ patient_doctor
▼ Columns (4)	▼ Columns (2)
patient_id	patient_patient_id
patient_full_name	doctor_doctor_id
date_of_hospitalization	▼ Constraints (2)
date_of_discharge	patient_doctor_doctor_doctor_id_fkey
▼ Constraints (1)	patient_doctor_patient_patient_id_fkey
patient_pkey	

Скріни вмісту таблиць

Data Output	Messages	Notifications
<div><div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div></div>		
	hospital_id [PK] integer	hospital_name character varying (50)
1	1	Цілительна_лікарня
2	2	Лікувальна_лікарня
Total rows: 2 of 2 Query complete 00:00:00.056 Ln 2, Col 23		

Data Output

Messages

Notifications

	doctor_id [PK] integer	doctor_full_name character varying (50)	doctor_specialiazaion character varying (50)	hospital_id integer
1	1	Кирилов_П.З.	хірург	1
2	2	Залізничний_П.І.	терапевт	2

Total rows: 2 of 2

Query complete 00:00:00.071

Ln 1, Col 1

Data Output

Messages

Notifications

	patient_id [PK] integer	patient_full_name character varying (50)	date_of_hospitalization date	date_of_discharge date
1	1	Костоломов_С.О.	1801-02-02	1801-02-15
2	2	Сидоров_Н.О.	1815-07-07	1815-08-08

Total rows: 2 of 2

Query complete 00:00:00.053

Ln 1, Col 1

	patient_patient_id integer	doctor_doctor_id integer
1	1	1
2	2	2
Total rows: 2 of 2 Query complete 00:00:00.056 Ln 1, Col 1		

Data Output

Messages

Notifications

	illness_id [PK] integer	illness_name character varying (50)	symptoms character varying (50)
1	1	перелом_ноги	біль_у_нозі
2	2	коронавірус	лихоманка

Total rows: 2 of 2

Query complete 00:00:00.060

Ln 1, Col 1

Data Output

Messages

Notifications

illness_illness_id

integer

patient_patient_id

integer

1

1

1

2

2

2

Total rows: 2 of 2

Query complete 00:00:00.050

Ln 1, Col 1

Контакти:

1. Github: https://github.com/ThorShpilka/BD_labs
2. Telegram: <https://t.me/ihorshpilka>